

Seküleriz Elhamdülillah!

Akif Emre, 28 Nisan 2016

<http://www.yenisafak.com/yazarlar/akifemre/sekuleriz-elhamdulillah-2028616>

Memleket yine saçmalığın girdabında bir tartışmaya tutulmak üzere. Hiç kimsenin gerçek niyetini açıklamadığı, hiç kimsenin karşısındakini anlamak gibi bir derdinin olmadığı bir kısır döngü... Bu nedenle konu ne olursa olsun samimiyetin olmadığı, hakikatin ortaya çıkarılmasından ziyade rakibi saf dışı bırakacak açıkların arandığı kaypak, bir o kadar da tehlikeli zemin...

Türkiye'nin kronik derdi laiklik mevzuu yeniden alevlendirildi. Kutsalın, dinin siyasetten, hayattan uzak tutulmasını savunanların kutsalı laiklik. Bu tür din-dışı-dindarlık bize mahsus. Diğer tarafta laiklikten müşteki olurken model olarak 82 Anayasası'nın dindarlığını örnek alan bir muhafazakârlık.

Havada uçuşan laiklik modelleri... Fransız uygulaması, Anglosakson sekülerizmi... Jakobenlik artık pek fiyakalı olmasa da Anglosakson sekülerizminden yana duranlar için Türkiye'ye özgü model avuntusu devrede...

Ruhuyla, muhtevasıyla laik bir anayasaya bir kaç kutsal ibare eklemekle görevini yerine getirip dindar bir anayasa yaptığını düşünen muhafazakârlık...

Aslında her iki tarafın da ne söylediğinin, neyi teklif ettiğinin, neye karşı çıktığının farkında olmaması imkânsız. Ancak politik düzlemde kavram avantajını kullanmak isteyenlerle saha avantajını değerlendirmek isteyenlerin mücadelesine dönüşünce ilk kaybedilen gerçekler oluyor.

Laikliği kırmızı çizgileri ilan eden statükocu kadroların niyetleri toplumun sekülerize edilmesi mi gerçekten? Yahut laikliğin anayasa metninden alınmamasını savunanlar mevcut siyasalar bağlamında toplumun hızla sekülerleştiğinden habersiz olabilirler mi?

Mesele anayasa hukuku çerçevesinde bir anayasanın metni ve ilkeleri tartışması olsaydı belki daha kolay hallolacaktı. Anayasaya konulan bir madde ile bir toplumun tanımı ve modellemesi hedefleniyorsa mesele olmaktan çıkarılması gerekirdi. Zaten var olan, ilerlemekte olan toplumsal süreçlere, hayat tarzlarına, din-siyaset-insan ilişkisinin mahiyeti itibariyle dönüşümüne bakılacak olsaydı bunca sözün edilmemesi gerekirdi.

Eğer amaç toplumun daha dünyevileşmesi, dinin ve dini düşüncenin hayatın tüm alanlarından çekilmesi, siyasetten ekonomiye kadar tüm yelpazenin sekülerleşmesi ise zaten kendi mecrasında gerçekleşmektedir.

Hayatın modernize edildiği oranda kutsal olandan uzaklaşması, dinin hayatı belirleyici olmaktan çıkarılıp bireysel inanç sınırına sıkıştırılması hedefleniyorsa bu bir şekilde hem de muhafazakâr versiyonu ile gerçekleşmektedir. Bu sürece bakıp jakoben yöntemlerle gerçekleştirilemeyen

sekülerleşme sürecinin kazandığı ivmeden hoşnut olması beklenen laikler ve laikçiler mevcut durumdan neden şikâyetçi olsunlar ki? Mesele bir kaç kelimenin şu veya bu şekilde tanımlanıp anayasada yer alıp almamasından çok toplumun ve bireylerin sekülerleşmesi ise buna takılmanın ne anlamı olabilir?

Diğer tarafta, bir yanıyla toplumun muhafazakârlaşmakta olduğunu gönül hoşnutluğu ile izleyenlerin muhafazakârlık içinde sekülerleşmenin hız kazandığını fark etmemeleri imkânsız. Muhafazakâr sekülerleşmenin toplumun kılcal damarlarına nüfuz edebilmesi için ancak böylesi bir süreç, meşruiyet ve hissiyatın ortaya çıkmış olması gerekirdi.

Piyasa ekonomisinin kapitalist ilişki biçimlerinin siyasetten toplumsala tüm alanları kuşattığı, belirlediği ortamda bir kelimenin anayasa metninde olup olmamasının belirleyiciliği kalmamıştır. Sorun sadece Anglosakson modelinde olduğu gibi biçimsel değeri olan kutsalların siyasette sembolik düzeyde temsiliyetinden ibaretse bunun için laiklik kavgası vermeye ne gerek var?

Türkiye'nin içinden geçtiği süreçte, dünya sistemine entegre oluşu ve buna bağlı ilişkiler ağının, önerilen toplum ve insan tipinin muhtevasının kaçınılmaz bir seküler modele işaret ettiği bilindiği, görüldüğü halde neden bir kavram üzerinde kavgaya edilir?

Türkiye'nin batılılaşma macerası ve modernleşme sürecinin adeta tamamlandığı neoliberal çağda dünya sistemiyle kurulan ilişkilerin sadece piyasayı, siyasayı değil insan idrakinin, insanın dünyada işgal ettiği yerin tanımını bile belirlediği, ve dolayısıyla sekülerleştiği bir ortamdan söz ediyoruz. Böylesi bir süreçte Avrupa'dan alınma örneklerle Allah'ın adının anılması ancak seküler olanın kutsanmasını, dolayısıyla jakobenlerin gerçekleştiremediği, toplumda sürekli kavgaya vesilesi olan gerilim alanının toplumsallaşmasını, meşruiyetini sağlayabilir.

Gelinen noktada muhafazakârlığın gittikçe sekülerleştiği, “Elhamdülillah laikiz” formülasyonundaki senteze uzlaşmaya başladığı ortamda yapılan tartışmanın hiç bir hakikatte karşılığı olamaz.

Kırmızı çizgiler ilan ederek jakoben yöntemleri bir türlü güncelleyemeyen batıcı laikler ise ancak toplumu sekülerleştiren mekanizmanın siyasal rantından başka bir şeyi düşünmüyor olabilirler.

Sonuçta, devletin muhafazakârlara yaklaşırken muhafazakârlığı sekülerleştirmesi gibi toplumun ana damarlarının dönüşümüne işaret eden bir süreçten bahsediyoruz. Seküler yapıların kapısına “Maşaallah” yazılı muska asmanın yapının mahiyetini değiştirmeyeceğinin herkes çok iyi farkında.

Bu tartışma belki de muhafazakârların laiklik sınavına çekilmesine yarayacağını düşünen laikçi taife için elde kalan son kozu kullanmak gibi ucuz kurnazlık vesilesi olabilir.